نسائی ناروغی

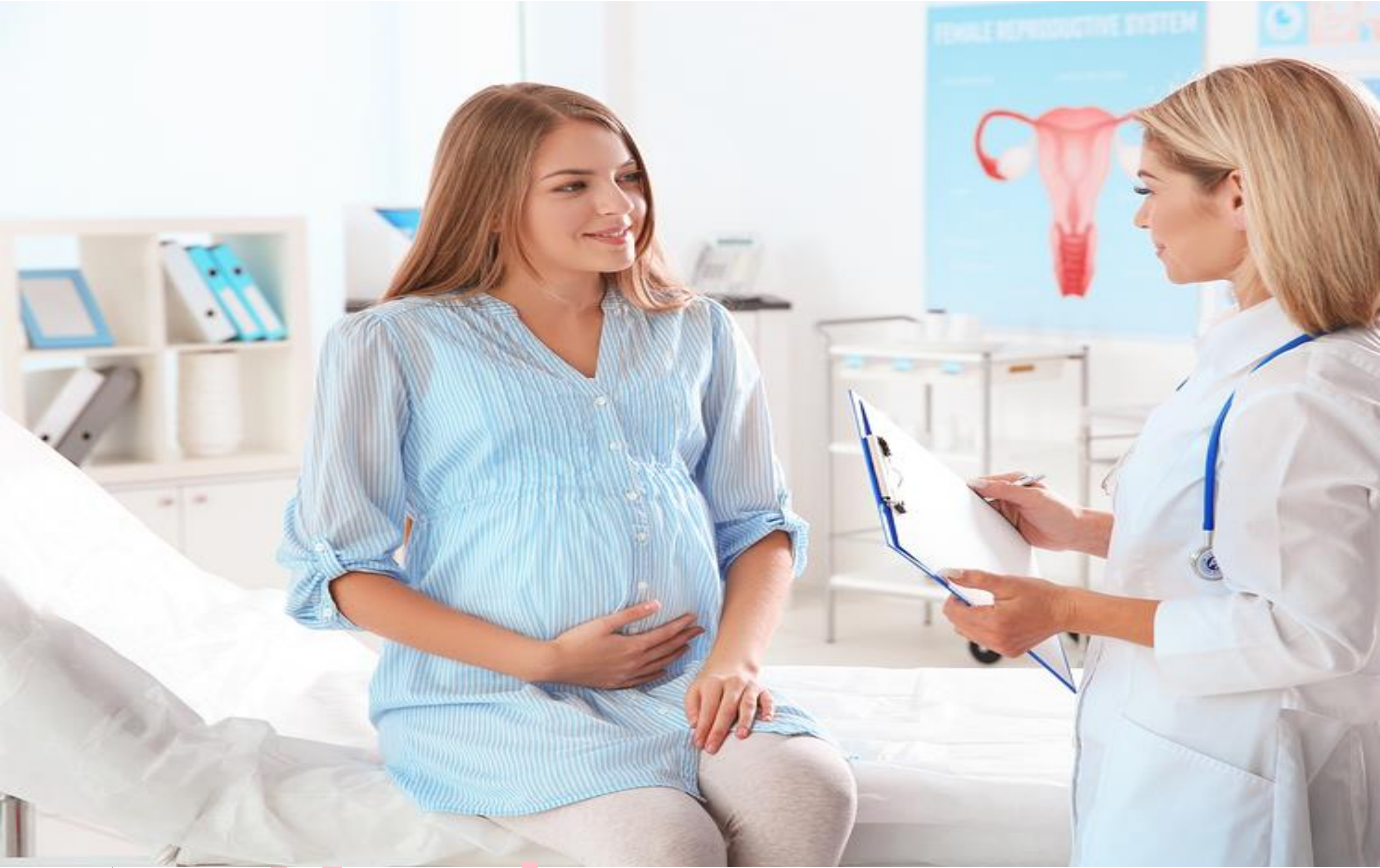

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ناروغانو روغتیائي ارزونه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

سربیره پردي چه دناروغ دروغتیا په هکله معلومات اخیستل کیږي
نرس باید دناروغی د سوابقو په باره کي او دنسائي خا صو ناروغیو
په اړه دناروغ څخه پوښتني وکړي . دتحیض ددوري اودسیکل
دمودي، دویني دمقدار ، او میاشتنی عادت ددوري خونریزی ،
دمیاشتنی عادت په منځ کي خونریزی ، دمقاربت څخه وروسته
خونریزی ، د Menopause ددوري خونریزی ، دحاملګی
بلاربښت په اړه معلومات چه څومره ولادتونه کړیدي ، ددرملني په
هکله معلومات ، دتحیض په دوره کي ددرد موجودیت ، دمقاربت یا
نژدیکت په وخت کی دردونه ،دحوصلی دردونه اوبولي
مشکلاتوتاریخچه اودجنسي تیری په اړه پوښتني اودجراحي عملیاتو
دتاریخچي په اړه باید معلومات ترلاسه سی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمعلوماتو دراټولولو په وخت کي نرس یوازینۍ څوک دی اوکولاي سی چه مربوطه زده کړي په ټاکلي وخت ناروغ ته بیان کړي . همدارنګه د جنسي تیرۍ دپیښیدو په اړه پوښتني دمعایناتو یوه مهمه برخه جوړوي دهغو ښځوچه اته لس کلنۍ عمرئي پوره کړي وي اوجنسي فعالیت ئي زیات وي په کال کي یوپلا دتیو اوحوصلي معایناتو اجرا کول ضروري کڼل کیږي .

دمعایناتو په وخت کي باید رواني کتني ته ډیره پاملرنه وکړو اودناروغ محرمیت ته احترام وشی . ځیني ښځي دځینو سوالونو په وړاندي دبیري او شرم احساس کوي اوداسي سوالونه باید ډیره محرمانه ډول ترسره سی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ کتنه کي ښځه ډيره بيريږي اونرس د معايناتو دمخه بايد د
ناروغ سره خبري وکړي تر څو د هغه د بيري احساس ليري کړي
،لومړۍ نارغ بايد وهڅول سی تر څو د ادرار معاينات ترسره کړي د
حوصلي معايناتو لپاره ډير مروج وضيعت lithotomy دی دستپيکولوم
مناسب ستايزونه چه فلزي او يا پلاستتي جوړښتت لري چه د حوصتلي
معايناتو لپاره کار ځيني اخيستل کيږي اودهغه دتطبيق په وخت کي بايد
د Lubricant gelڅخه استفاده ونشي ځکه ممکن په دغه تجارتي موادو
کي داسي شيان ګډ وي چه دنسج شناسي دتستونو په نتيجه د غلطي سره
مخامخ کړي .چه دغه تستونه دپاپانيکولا يا پاپ اسمير په نامه ياديږي
پدغه تست کي د يوپاى او استريل اپليکاتور په ګټه اخيستني سره د رحم د
عنق دافرازاتو يو سمپل اخيستل کيږي اوسيرولوژي معاينات ترسره
کيږي ددغه سمپل څخه دکلچر معاينات کيدلاي چه دخبيثه ناروغيو په
تشخيص خصوصاً په هغه ناروغانوکي چه په انتاناتو باندي ډير ځلي اخته
کيږي مرسته کوون وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دواړه لاسونو جس کول پداسي حال کي چه يو لاس په مهبل کي اوبل لاس پر نس باندي ايښ ول کيږي يو ډير ښه تخنيک دی دحوصلي معايناتو لپاره او ددغه تخنيک پواسطه کولاي شو چه سرويکس ،رحم ، اوتخمدانونه دموقعيت له نظره وګورو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نسايي معاينات

د نسايي امراضو د اساسي تدواي لپاره په موقع او قطعي تشخيص ته اړتيا شته .ددي لپاره چه نسايي امراض په قطعي توګه تشخيص عمومي او بالخاصه معاينات لازم ګڼل کيږي.د نسايي امراضو د تشخيص او تداوي لپاره معالج ډاکټر بايد په لاندي دريو ټکو باندی وپوهيږي:

❖ د ناروغي په هکله د دقيقي مشاهدې او د قيق معايناتو په هکله معلومات.
❖ د ماوفه عضوې د اناتوموفزيولوژي په اړه معلومات.
❖ د ماوفه عضوې د اناتوموپتولوژي په اړه معلومات.

(c) ketabton.com: The Digital Library

: Dilation & Curettage

کله چه ناروغه په غیر طبیعي ډول خونریزي ولري ددغه میتود
څخه دتشخیص په ډول کار اخیستل کیږي او کله هم ددغه میتود
څخه ددرملني لپاره استفاده کیږي نرس ددغه پروسیجر په اړه
ناروغ ته معلومات ورکوي او ممکن داړتیا په وخت کي ددغه کار
لپاره عمومي انستیزي ته ضرورت پیدا اویا هم دموضعي انستیزي
پواسطه دغه عملیه ترسره .

(c) ketabton.com: The Digital Library

The image part with relationship ID rId2 was not found in the file.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسايي امراضو د تشخيص لپاره د لاندی نسايي معايناتونو څخه استفاده کوو:

۱- افرا زات: افرازات ممکن د لوکوريا Leucorrhoea يا سپيني مايع په شکل وي لوکوريا د Mucoepithelial, Mucopurulent يا کيداي Watery وي.کله ددي امکان هم شته چه دغه افرازات Bloody وي. د افرازاتو په اړه بوی هم مطرح وي.

۲- التهابات: ممکن په خارجي تناسلي جهاز کي د انتاناتو د مداخلي او شتون له امله د التهاب علامي موجودي وي.او يا هم په ناحيه کي سوروالۍ او يا هم يو سپين والۍ موجود وي.

۳- قرح يا Ulceration: امکان لري چه د تفتيش سره په خارجي تناسلي جهاز کي يو تقرحي حالت موجود وي چه دغه تقرحات ممکن د سفليس ،توبرکلوز او يا د خبيث آفاتو له امله وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- Swellingیا پړسوب یا تورم: د آفت د موجودیت له امله ممکن په خارجي تناسلي سیستم کي یو تورمي حالت موجود وي چه کیدای دغه پاړسوب د التهاب له امله وي او یا هم د تومور، Cystاو یا هم فتق له امله.

۵- غیر طبعي نوي نشونماوي(New growth formation) چه دا یو اناتوموپتولوژي حالت دي ،او د تومورونو لکه :

فبروما او لیپوما له سببه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶- سوء تشکلات یا Malformations: امکان لري د تناسلي جهاز په مربوطه نواحیو کي د تفتیش سره ځیني سوء تشکلات د ملاحظي وړ وي لکه: Labial Hermophrodis , Imperforated Hymen ,fusionاو هم کله کیدای د شفتان په نواحیو کي د مخکني آفاتو له کبله سو تشکلات ولیدل . او هم کیدای چه د کبیره شفتان او Mons Pubisپه نواحیو کي اشعار یا ویښته اصلا موجود نه وي.

کله چه تناسلي خارجي اعضاوی تفتیش کوو باید چي د احلیل خارجي فوحه نه کړو چه د فوحي جسامت او موقعیت او د هغه د مجاورو انساجو د حالت په اړه باید معلومات تر لاسه کړو ،که چیري کوم پو لیپ موجود وي باید یاد داشت . د خارجي تناسلي جهاز مهمه برخه چه باید په دقت سره تفتیش عبارت دئ له Hymen ځخه چه باید شکل ،رنګ او خاصتا Perforationیې یاد داشت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپیکولوم په واسطه معاینه

مهبلی سپیکولوم هغه اله ده چه د هغه په واسطه مهبلی کانال، د رحم عنق،د سرویکس خارجی فوهه او مهبلی فورنکسونه معاینه کیږی.
د سپیکولوم په واسطه د معاینی پر مهال لاندی ټکو ته توجه و.

۱- مهبلی جدارونه

۲- د رحم عنق یا سرویکس:

۳- رحم د عنق خروجی فوحه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Vaginoabdominal examination

دا معاینه په دي توګه اجرا کیږي چه د راسته لاس یو یا دوي ګوتي مهبلي کانال ته داخلیږي او چپه لاس د ګوتو په همکا رى د بطن له سره حوصلي ساختمانونه بخصوص رحم،او د هغه ملحقات معاینه کیږي .په دي معاینه کي د نظر وړ سا ختمانونه د دوو لاسو د ګوتو تر منځ او یا د مانورو د اجرا کولو په ذریعه جس کیږي او رحم د موقعیت ،جسامت ،تحرکیت ،حساسیت او قوام له نظ ره معاینه کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رحم طبعي موقعيت اکثرا Ante position وي اما کولاي ځيني حالاتو کي قدامي او جنبي موقعيت هم ونيسي ،د رحم قوام نسبتا کلک وي خو کولای کله نرم هم وي ،په اکثرو مواردو کښي سطحه يي نوډولرNodularوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رحم شکل دسر چپه ناک په شان وي جسامت يې تقريبا 7.5Cmوي همدا رنګه ددغه معاينې په واسطه د رحم د تحرکيت په هکله قدامي،خلفي او جنبي خواوو ته معل ومات تر لاسه کولاي شو. د رحم د معاينې لپاره ډير ښه وخت هغه وي چه مثانه تش وي که چيري مثانه ډکه وي بايد تخليه دي دا ځکه چه رحم خلف خواته ټيله کوي او جس يې مشکل کيږي. ددغي معاينې په واسطه د تومورونو ،کيستونو د شتون په هکله او هم که چيري مايع د دوګلاس په جوف کي موجود وي معلومات تر لاسه کولاى **شو.**

با يد په ياد ولرئ چه دا معاينات په نجونو کي نه اجرا کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cervical Biopsy یا د رحم د عنق بیوپسي

که چیري مشکوک مرضي ټ د رحم په سرویکس کي موجود وي د آفت د تثبیتولو لپاره ددي معاینې څخه کار اخلو اما مخ له بیوپسي څخه باید د هغو ځاي ونو څخه چه مشکوک التهابي نقاط ولري باید سمیر (Smear) واخیستل او معاینه دي .او وروسته تر سمیر د بیوپسي د اخیستلو لپاره اقدام و .په دي صورت کي څو پارچي د رحم د عنق څخه د هستوپتولوژي معایناتو لپاره د ما ووفه نقاطو څخه واخیستل .اما باید ذکر کړو چه دغه معاینه ۱۰۰% نتیجه نه ورکوي ځکه که چیري تومورل آفت ډیر کوچني وي سر بیره پر دي چه څو پارچي مو د بیوپسي اخستي وي امکان لري چه بیا هم د تومورال نسج څخه کومه پارچه لاس ته نه وي راغلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

The image part with relationship ID rId2 was not found in the file.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Culdocentesis
يا د دوګلاس د جوف بذل

دغه معاينه د نسايي آفاتو د تثبيتولو لپاره ډيره مهمه ده دا معاينه تر موضعي انستيزي لاندي اجرا کيږي او هم کيدای د انالجزيک دواګانو په تطبيق سره اجراکيږی. په دي معاينه کي Obturater يا د بذل ستن د رکتم له لاري دوګلاس جوف ته داخليږي ،که چيري دغه جوف د مايع څخه ډک وي مايعات راوځی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویني موجودیت په دي جوف کي پر لاندي حالاتو دلالت کوي:

- Corpusluteum خونریزی
- د رحم د ملحقاتو د تومورونو څخه خونریزي.
- د تومورونو څخه خونریزی او د بطن د ساختمانونو څخه د تثقباتو په نتیجه کي خونریزی.
- Ectopic pregnancy له سببه خونریزی
- په ځینو حالاتو کي د ناتام سقط په صورت کي د Retrograde درحم د جوف څخه خونریزئ د رحمي تیوبونو د کانال په واسطه دوګلاس جوف ته راځي . د مکروب داخلیدلو په صورت کي هم ممکن په جوف کي وینه ولیدل چه هغه په بذل کي د اشتباه نتیجه ده ،که چیري په دوګلاس جوف کي ډیره لیره وینه هم موجوده وي په ۹۰% واقعاتو کي ددې معاینې په واسطه تثبیت کیدای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Radiological Examination:

۱- د رحم، مهبل او مثاني خیال لیدل کیږي. او که چیري ښځه حامله وي د ۱۶ هفتو څخه وروسته(د جنین اسکلیت کیدای شی چی ولیدل).

۲- په پتولوژي حالاتو کي د تناسلي سیستم په یو ساده رادیولوژي کلیشه کي ممکن رحمي تومورونه او د رحم د ملحقاتو تومورونه ولیدل او یا هم په یو کلسیفاید فبروما کي کلسیفکیشنونه ولیدل . او یا هم په یو درموييد کیست کي د غاښ په ډول خیال ولیدل.

۳- د بولي سیستم د ډبرو په موجودیت کښي ممکن په پښتورګو ،حالبینو او یا هم په مثانه کی ډب ري په ایکسرې کی ولیدل شی.

۴- دا امکان لري چه په رادیوګرافي کلیشه کي په حوصلي عظامو او ستون د فقراتو کي د Erusion خیال د لیدلو وړ وي.چه د رحم او د هغه د ملحقاتو باندی د تومورنو پر میتاستاز باندي دلالت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

The image part with relationship ID rId2 was not found in the file.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Hysterosalpangography

دا معاینه ځرنګه چه د نوم څخه یي معلومه ده د رحم او د رحمي تیبونو د آفاتو په تشخیص کي مرسته کوي.په دي معاینه کي کثیفه مواد چه د روغني یا غوړ د نوعي څخه وي د رحم د عنق له لاري د رحم جوف او د تیبونو لومن ته داخلیږي او وروسته رادیوګرافي اخستل کیږي. دا معاینه مخ یوازي د عقیمو کسانو لپاره د دوي د تیبونو د سو اشکال او انسداد د معلومولو لپاره استعمالیدل مګر نن ورځ د رحم د جوف د حالت د ځرنګوالي)د رحمي تومورونو او د رحم د عنق د تومورونو (لپاره استعمالیږي .ددي معایني سره د رحم د پولیپونو په اړه او د رحم د عنق د داخلي فوحي د عدم کفایي په هکله معلومات تر لاسه کولای شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Amenorrhea

تعریف: د میاشتنۍ عادت عدم موجودیت ته امینوریا وایی او یا که چیری په ی وې بالغی نجلۍ کی میاشتنۍ مهبلی خونری زی موجوده نه وی امینوریا ویل کیږی او **لاندی دوه ډولونه لری:**

الف- ابتدایي ډول: هغه شکل دی چه ښځه کله چي بلوغ سن ته رسیږی هیڅ (میاشتنۍ عادت)میاشتنۍ مهبلی خونریزی نه واقع کیږی.

ب-ثانوی شکل: په دا ډول امینوریا کی څو واری ۳-۶(میاشتو) تحیض لیدل کیږی وروسته تحیض توقف کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امینوریا اسباب:

1. Reproductive outflow tract abnormalities
2. Pituitary disorders
3. Ovarian disorder Hypothalamic disorder
4. امینوریا د رحمی آفاتو له سببه
5. امینوریا د عمومی امراضو له سببه
6. روحی روانی ناروغی
7. سوتغذی
8. کم خونی

(c) ketabton.com: The Digital Library

: Imperforated Hymen

کله چه Imperforated Hymen موجود وی تحیض واقع کیږی مگر وینه د وتلو لاره نه ل ری او په مهبل کی تجمع ک وی چه دغه حالت ته Hemato colpusوایی ،که چیری دغه حالت ادامه پیدا کړی وینه نور هم تجمع کوی او د رحم و عنق ته داخلیږی چه دا حالت ته Hemato tracheusوایی ،که چیری تداوی نه سی د تحیض وینه د رحم په جوف کی ټولیږی چه د Hemato metraپه نامه یادیږی.که چیری بیا هم دا حالت دوام پیدا کړی او وینه په نفیرونو کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

The image part with relationship ID rId2 was not found in the file.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تجمع وکړی په دی حالت کی Hemato salpinx ورته ویل کیږی به پای کی که چیری دا

وضعیت نور هم دوام پیدا کړی او وینه د پریتوان جوف ته داخل شی او هلته تجمع وکړی د Hemato peritoneum په نامه یادیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشخیص:

ددغي آفت تشخیص د تاریخچې،اعراض ، علایم، او فزیکی معایناتو په واسطه صورت نیسی .په تاریخچه کی مریضه د مهبلی خونریزی د نه موجودیت څخه حکایه کوی .په فزیکی معاینه کی د Supra pubic په ناحیه او یا د Hypo gastric په ناحیه کی کتله جس کیږی،همدا رنګه په Rectal Touch کی د وینی کتله په مهبل کی د جس وړ وی او په تفتیش کی بکارت غشا شین رنګی او بهر خوا ته بر جسته راوتلئ معلومیږی. که چیری پریتوان جوف ته وینه داخل سی د RT معاینې په واسطه دوګلاس جوف ډک جس کیږی. التراساوند په تشخیص کی مرسته کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوی:

تداوی یی جراحی ده ،هایمن په نورماله اندازه شق کیږی،هغه وینه چه تجمع یی کړی وی خارجیږی او ستونزه حل کیږی.د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دامینوریا د تشخیص لپاره لاندی معایناتونه اجرا کیږی:

○ Pregnancy Test
○ په نجونو کی د بکارت د غشا معاینه
○ د ګلایسیمیا معاینه
○ د کولسترول معاینه په وینه کی
○ د وینی روټین معاینات
○ اندوکراین معاینات
○ د بطن راډیوګرافی
○ هستروسلپنګوګرافی
○ لپروسکوپی
○ کولډوسکوپی

(c) ketabton.com: The Digital Library

Dysmenorrhea

تعریف: عبارت دئ له دردناکه تحیض څخه چی په دې حالت کي درد د بطن د سفلي برخو او قطني نا حیې څخه شروع کیږي او په پیشرفته حالاتو کي و سفلي اطرافو ته انتشار کوي کله کله دلبدي او استفراقات هم موجود وي. دیسمینوریا په دوه ډوله لیدل کیږي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتدايي ديسمينوريا:

دغه ډول ديسمينوريا ته ايديو پتيک يا سپزموديک ديسمينوريا هم ويل کيږي. دا ډول ديسمينوريا په پيغلو نجونو او په هغو ښځو کي چی ولادت يې نه وي کړي (Nulliparous) ليدل کيږي په ابتدايی ديسمينوريا کي عضوي آفت موجود نه وي او **لاندي ځانګړتياوې لری:**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- **د درد شروع:** معمولا څو ساعته مخکي او يا د تحيض څخه وروسته شروع کيږي.
- **د درد موده :** معمولا ۴۸ -۷۲ ساعته) ۱۲-۷۲ ساعته (پوری دوام کوي.
- **د درد ځانګړتيا:** درد کيدای کرمپی وی يا کوليکي او يا هم سپزموديک وي.
- **د درد ځای:**درد اکثرا د بطن په سفلي برخه کي او يا په فوق عانه کي وي او د درد شدت پر متوسط خط کي زيات وي.
- **د درد انتشار:** درد اکثرا خلف او فوق عاني ته انتشار کوي

درد اکثرا د دلبدي ،استفراقات،اسهال ،خستګئ، سر دردئ،کښته فشار او تخرشيت سره مل وي.دا ډول ديسمينوريا د سن په زياتيدو سره او د مهبلي ولادتونو سره د منځه ځي .

.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثانوي دیسمینوریا(Secondary dysmenorrhea)

دا ډول دیسمینوریا د حوصلې د آفاتو له سببه منځ ته راځي.معمولا پس له ۲۵ کلنۍ ښځه لیدل کیږي مګر په لومړني تحیض او یا هم وروسته له امیدوارۍ ښځه په هر سن او سال کې شروع کیدای . درد څو ورځې مخکې له تحیض ښځه شروع کیږي او ۵-۷ ورځو پورې دوام کوي. اکثرا د رحم ،نفیرونو ،تخمواندنو ،پریتوان او حوصلې آفاتو له سببه منځ ته راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوي:

ابتدایی دیسمینوریا: ډیره ښه او انتخابي تداوي يي د NSAIDs څخه کار اخيستل دئ چه ۹۰%-۸۰ واقعاتو کي موثر واقع کيږي.دا دواګاني د تحيض د شروع څخه مخکي، د درد د شروع څخه بيا تر ۳ ورځو پوري تطبيق کيدای . دا دواګاني په لاندی ډول دي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cap Mefenamicacid 250mg/QID
Tab Ibuprofen 400mg/QID
Cap Indomethacin 25mg/6-8h
Cap Piroxicam 20mg/BID

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری پورتني دواګاني موثره واقع نه   د مریضې د موافقې په صورت کي انتخابی دوا   OCPیا د حاملګئ ضد تابلیتونه دي.که چیري ۳-۶ میاشتي وروسته له تداوئ څخه مناسب ځواب موجود نه وو باید پر ثانوي دیسمینوریا باندي فکر وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثانوي ديسمينوريا:

په ثانوي ديسمينوريا کي هم OCP او NSAIDsکله کله موثره واقع کيږي مګر اصلی علت يي بايد پيدا سی او تداوی صورت ونيسي.مثلا د Cervical stenosis په صورت کي د Dilatation د عمليې څخه کار واخيستل ، د غشايی ديسمينوريا په صورت کي د کورتاژ عمليه موثره واقع کيږي،د رحم د ريترو پوزيشن په صورت کي په استجاع بطني استراحت کول د مريضۍ د بهبودي سبب ګرځي. او په پيشرفته حالاتو کي عمليات بايد اجرا چه په دي حالاتو کي د هايپوګستريک عصب قطع کيږي، د انتان په موجوديت کي) PID(طبی تداوي او حتی د جراحی عملياتو څخه استفاده کيږي ، د ت ومور په صورت کی لازمه تداوي او جراحي دي اجرا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Menorrhagia

که چیری د تحیض خونریزي د اوږد مهاله مودې لپاره)د لسو ورځو څخه ډیر(وي د مینورژیا په نامه یادیږي. هغه امراض چه دغه عرض تمثیلوي اکثرا سلیم آفات دی لکه د رحم فبروما وي او کله کله د مینوپوز څخه مخکي هم دغه عرض منځ ته راتلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Metrorrhagia

: په دي حالت کي د دوو تحيضي سيکلونو تر منځ غير منظم او غير وصفي خونريزي موجوده وي چه تقريبا ټول په خبيثه آفاتو باندي دلالت کوي، مګر بيا هم تحت المخاطي فبرومايوما ،ادينومايوز ،اندو متريوز،Ulceration،Erosion،TB،سقط ونه،خارج رحمي حمل او رحمي پو ليپونه دغه عرض درلودلای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Oligominorrhea

: د دوو تحیضي سیکلونو تر منځ د فاصلې زیاتیدو)د ۳۵ ورځو څخه اضافه(ته وايي. د مثال په توګه يوې ښځي ته په يوه کال کي د ۱۲ وارو په عوض ممکن ۶ وارئ تحيض پيدا شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Poly menorrhea

: د دوو تحيضي سيکلونو تر منځ د فاصلي کميدو) د 21ورځو څخه کم (ته وايی. د مثال په توګه يوي ښځي ته په يو کال کي د ۱۲ وارو په عوض ممکن ۲۰وارئ تحيض پيدا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Hypermenorrhea

د نورمال حالت څخه د تحیض د وینی د مقدار زیاتیدو ته وایی)۱۵۰ سی سی څخه اضافه (.

Hypo menorrhea: د نو رمال حالت څخه د تحیض د وینی د مقدار کمیدو ته وایی) ۶ سی سی څخه کم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Bartholin’s Cyst and Abscess

د بارتولین غده

بارتولين غدوات په دواړو خواوو کي د بولبو کاورنوس تر عضلې لاندي د يو نخود په اندازه موقعيت لري يا په بل عبارت د ويستيبول په ۱/۳ لاندني حصه کي په عميقه توګه موقعيت لري . دغه غده د جنسي مقاربت پر مهال يوه شفافه مايع(مخاطي(افرازوي چه د لوبريکانت رول تر سره کوي تر څو ښځه په مقاربت کي د ناراحتي احساس و نه کړي او ضمنا د انزال په وخت کي سپين رنګه شيدي ډوله مايع افرازوی چه د نارينه وو د منوي مايع سره ورته والئ لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسباب:

په بارتولين غده کي کيداى ساده التهاب رامنځ ته ، چه د Bartholinitis په نامه ياديږى . که چيري التهاب په مزمنه توګه منځ ته را د غدي مجرا مسدود کيږي او د ترشحاتو د احتباس په نتيجه کي کيست جوړيږي) د مجرا مسدوديت يا د انتان له سببه وي او يا هم د Mucosa plug(له سببه. او که چيرى کيست منتن ابسې منځ ته راوړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بارتولین ابسې معمولا پولي میکروبیال وي ،مګر %۲۰-۳۰ واقعاتو کي نایسریا ګونوکوک یی لامل وي همدارنګه کلامیدیا او ګونوکوک هم د ابسې لاملونه کیدای . بارتولین ابسې معمولا یو طرفه وي او سریع سیر لري د ۲-۳ ورځو په موده کي تشکل کوي او د یوې دردناکي پړسیدلې ،سور رنګه او متموجې کتلې په شکل تظاهر کوي او مریضه په ډیره سختي سره تګ کوي او ضمنا Dyspareunia به ولري. په اکثرو مواردو کي د ۲-۴ ورځو په جریان کي خود په خوده خلاصیږي او تخلیه کیږي .

باید په یاد ولرو چه بارتولین کیست درد ،حسا سیت ،سوروالۍ او التهاب نه لري یواځې کیستیک کتله موجوده وي سایز یې د نخود څخه نیولې بیا د هګۍ تر اندازې پوري فرق کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوي:

کیست که چیري اعراض و نه لري کومې خاصي تداوي ته اړتیا نه لري او که چیري اعراض موجود وي دریناژ توصیه کیږي تر څو له Word catheter Insertion څخه کار واخیستل ، یو ساده Incision اجرا او دریناژ ترسره کیږي تر څو کیست خپل لومړي حالت ته وګرځي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cervicitis

د نسايي د معمولو تشوشاتو څخه دئ، ۵۰% ښځی په ځواني کي په دي آفت اخته کيږی. هغه مهم حالت چه واقع کيږی عبارت دئ د Endo- cervical canal د حجراتو د زياتوالی او غټوالئ)هايپرپلازياو هايپرترفي(څخه او ددغه حجراتو د عنق د فوهې خارجي خواته راوځي.

دChronic سرويکس مزمن التهاب دئ چه د Chronic cervicitisسبب ګرځی او کيدای شی په Infertilityاو Leucorrhea, Abortionيو علت وي. ۶۰% هغه ښځي چه ولادت cervical carcinomaراتلونکي کي د

يي کړي وي په cervicitis اخته کيږي.کله چه عنق د ولادت پرمهال تر فشارلاندی راځی او لسريشنونه واقع کيږی او بالاخره دغه د لسريشن ناحيه منتن کيږ.ی او د بدلون سره مواجه کيږی بنفسهي او قصدی سقطونه او د جراحی سامان آلاتو استعمالول په ناحيه کي کولای التهاب رامنځ ته کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

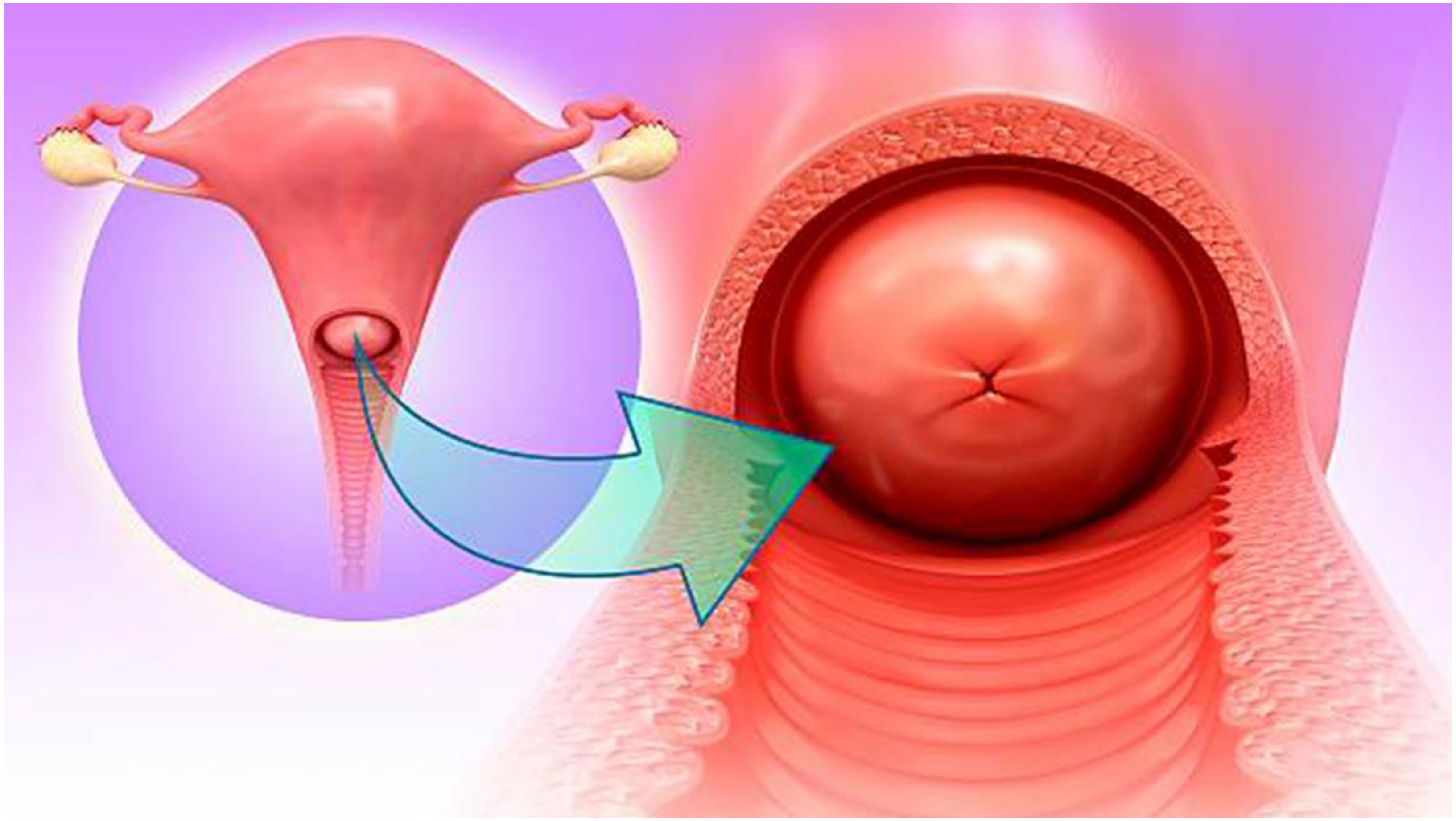

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور مساعدکوونکی فکتورونه:

- په مهبلی او مقعدی نواحیو کی د حفظ الصحې نه مراعات کول.
- د مقاومت ټیټوالئ
- د استروجن کموالئ
- د ویتامینونه کمبود
- د عنق دومداره تخریب
- مختلف انتانات

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرویکس د Chlamydia انتاناتو لپاره ډیر مناسب ځای دئ چه په جنین کی د Conjunctivitis سبب کیږی ، ویروسونه هم سرویکس ماوف کولای شی لکه:V . Herpesدوهم تایپ چه په سطحي شکل Vesicular قرحات په عنق کي منځته راوړي التهابی پروسه په عنق کی د یوی سطحی التهاب او انتان په شکل شروع کیږی اوپه لومړي ساعتو کي Endo cervix ماوف کوي او بالاخره د ۱-۲ و رځو په ترڅ کي انتان ته د سرویکس عمیقو طبقاتو ته نفوذ کوي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سرویکس مهم رول د تولید په پروسه کی د یو شفاف رقیق او د حجراتو بغیر مخاط افرازول د Ovulation په وخت کي دئ چه د سپرم د داخلیدو زمینه د رحم وجوف ته مساعد کوي او کله چه افرازات منتن ،غلیظ او چسپناکه شی ددغه عملیې څخه مخنیوئ کوي. او د ناحیې شدید مصابیت د انتاناتو په واسطه د سوډیم کلوراید او اوبو د ډیر ضایع کیدو او د مخاط د غلظت د زیاتوالی او د ناحیه PH تیتوالی لامل ګرځی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د باکتریاو او Leucocytes شتون د عنق په ناحیه کي سپرم لپاره مضر تمامیږی چه وروسته د تداوی څخه د ناحیه PH نورمال حالت ته ګرځی . حجروی نشوو نما متوقف کیږی مګر ناحیه په مکمله توګه نورمال شکل نه اخلی او د احمراری ساحې په شکل پاته کیږی ،هغه غدوات چه افرازات یی مسدود کیږی Nabothian cyst منځته راوړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعراض و علایم:

- د ovulation پرمهال د عنق مخاط شفافی وی بیله حجراتو افرازوی مرحله کی مخاط چسپناکه / غلیظ او کیژی Mucoprulant
- Leucorrhea لیدل کیږی چه دغه افرازات چسپناکه او بوی ناکه وي. او د ناحیه د سوزش او تخریش سره یو ځای وی.
- عقامت یا Infertility هم یو له هغو عواملو څخه دئ چه د غلیظ،اسیدی او قیحی مخاط له سببه چه په سرویکس کي وي او د سپرم د داخليدو څخه و رحم ته مخنیوي کوي منځ ته راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د ملا درد د Uterosacral د نا حيې د Lymphangitis له سببه منځ ته راځي .
- Dyspareunia, Dysmenorrhea ،د بطن د سفلي برخي دردونه

د پريمتريوم د احتقان يا Congestion له سببه را منځ ته کيږي.

- ديسيوريا، فريکونسي د يوريترايتس له سببه منځ ته راځي.
- ميترورژيا : هايپريميا په التهابی سرويکس کي يوه وينه لرونکي سطحه تشکيلوي چه د دوو تحيضي سيکل تر ما بينځ او يا هم ورو سته د جنسي مقاربت څخه د Spotting په شکل خونريزئ ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- سقطونه: د حمل په سر کي د Deciduaitis او Placentitis له سببه وي.
- Cervical dystocia د مزمن التهاب وروسته cervical fibrosis او cervical stenosis منځ ته راځي چه د ولادت پر مهال د عنق دعدم تو سع او يا هم د ناقصې توسع باعث ګرځي.
- که چيري د سرويکس د افرازاتو څخه سمير وا خستل يو ډير شمير ليوکو سايتونه او پس Gram Stain څخه ګرام منفی ديپلوکوکونه د ګونوريا په واقعاتو کي ښيی. ممکن ستريپتوکوکونه،ستافيلو کوکونه او E.Coli هم وليدل.
- کولپوسکوپی التهابي تغيرات په سرويکس کي ښيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخنیوئ:

د ترضیضی ولادتو څخه مخنیوئ
د سرویکس د لسریشنونو ترمیم) د 1.5cm(څخه زیات.
د عنق او مهبل د التهاباتو تداوئ د انتاناتو په صورت کي تر څو سرویکس ترمیم کیږي.
دانتاناتو په صورت کي د عنق او مهبل څخه د سمیر تهیه کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوي:

که چيري د سرويسيت علت STIs وي خاص تداوي ته ضرورت لري ،که چيري د انتا ن موجوديت ته مشکوک وو انتان بايد تداوي ،د تدواي څخه هدف دا دئ چه انتان محدود کړای ، رحم او تيوبو ته او د حمل په صورت کي جنين ته انتشار و نه کړي. تداوي د انتان په ډول پوري مربوط دئ که چيري فنګس وی انتی فنګل او که چيري ويروس وي انتي وايرل دواګاني او د باکتريا په صورت کي انتی بيو تيک ورکول کيږي.په تداوي کي جنسي پارټنر هم با يد تداوي او د تداوي تر ختم پوري بايد د جنسي مقاربت څخه ډډه وښي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cervical Polyp

تعريف: اکثرا کوچني ذنب يا لکئ لرونکي ساختمانونه دي چه د عنق د فوحي څخه خارجيږي،کله هم د عنق په جدار کي موښتې وي او ندرتا د شعلې (Flame)په شان يا دوک مانند هم وي .اکثرا سور جلا داره رنګ لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

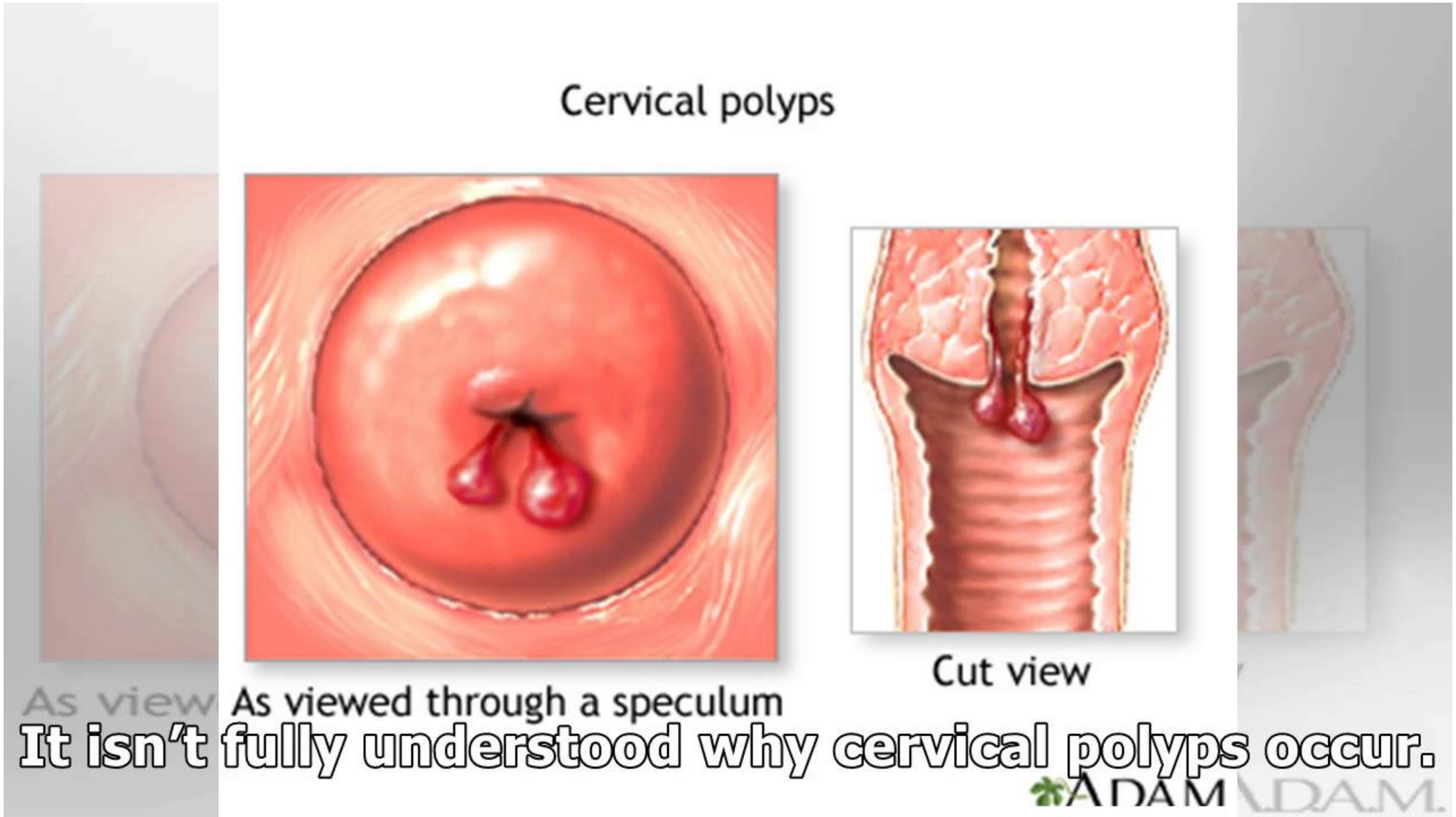

(c) ketabton.com: The Digital Library

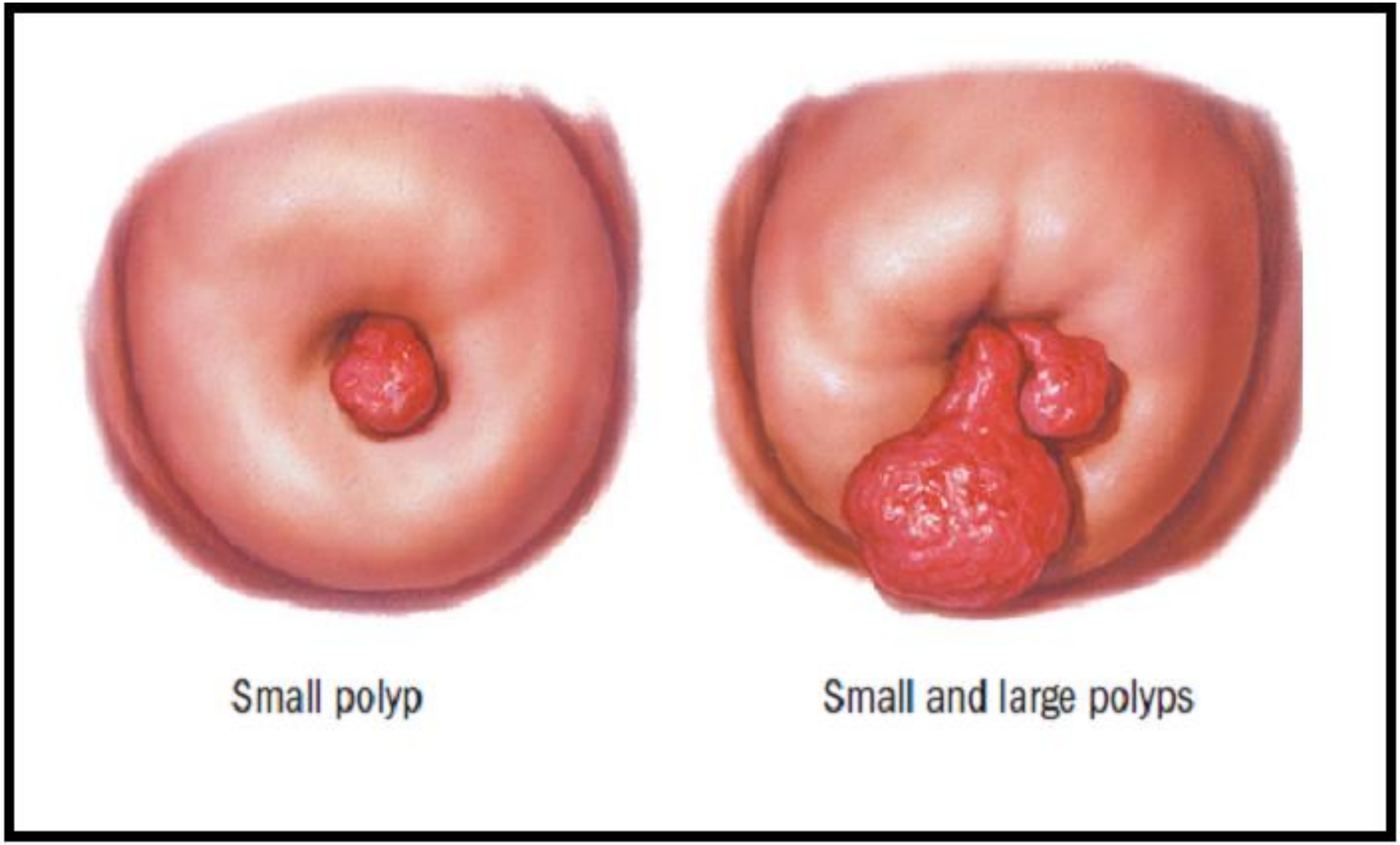

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصلي علت يي معلوم نه دئ،مګر يو سببي عامل د عنق مزمن التهاب ښودل شوي ده.په هغو ښځو کي چه د توليد په مرحله کي دي ډير ليدل کيږي مګر د مينوپوز په دوره کي هم ليدل شوي دي. د پوليپ منشا د اندو سرويکس د اپيتل څخه وي ،په مرکزي برخه کي اوعيه او شاو خوا يې د غدواتو په واسطه پو ښل شوي وي او د يو فايبرو وزکيولير (Fibro vascular)ذنب، درلودونکي وي.

اوږدوالي يې د څو ملی متر څخه بيا تر ٢سانتيمترو پوري رسيږي او کله تر هغه هم زيات ليدل کيږي.Endo cervical polyp اکثرا ذنب لرونکي وي او د سرويکس د خارجي فوهې څخه خارجيږي او سطح يې نازک او وينه ورکوونکئ وي اکتو سرويکل پو ليپونه پلن او خاسف

وي، ذنب نه لري ،او په سطح پوري موښتئ وي يا)التصاق لري (اود سکواموز اپيتل له نوعې څخه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعراض او علایم:

لوکوریا یوه ډیره مهمه ستونزه ده چه اکثرا د غیر نورمال خونریزئ) هایپرمینوریا(سره مل وي او په شځو کي د عقامت سببکیږي. او په ډیر عمر لرونکو ښځو کي د مینوپوز په د وخت کي د خونریزیو لامل ګرځي.د سپیکولوم د معاینې سره د مهبلي کانال او عنق که ولیدل د پولیپ شتون تثبیت کیږي چه وروسته باید لیری د تشخیصیه D&Cپه ذریعه هم تثبیت او لیري کیږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوي:

دوایی تداوي: د انتان په صورت کي باید د انتان ضد تداوي صورت ونیسي.

وصفي تداوي: وصفي تداوي جراحي دی.ټول پولیپوته د ذنب د ناحیې څخه ټینګ نیول کیږي او قطع کیږي. د قطع کیدو په صورت کي د خفیفې خونریزئ امکان شته. غټ پولیپونه د لوی جراحي عملیات ایجاب کوي چه په دي حالت کي جراح باید پولیپ په مکمله توګه وباسي او خونریزئ کنترول کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میاشتنۍ عادت نه مخکي سندروم Pre Menstrual Syndrome:

داسندروم دتحیض دسیکل دواقع کیدو نه مخ منځته راځي چه په ښځه کي روحي ، فزیکی او رفتاري تغیرات ښکاره کیږي.یادښځي دکارقدرت کمیږي ددغه سندروم اصلي علت معلوم ندی . اعراض ئي عبارت دی له دتیو حساسیت ، تخرشیت ، خوابدتیا یا Depression ، دخوب نشتوالی ، دسر درد ، دکوټل کیدو احساس ، دوزن زیاتیدل ، سره خوله ، دغوږونوشرنګی، ژړا ، دنس باد اوبریښ ، داشتها زیاتیدل اودبدن په فعالیت کي دهمږغی نشتوالی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه اودنرسنګ کړنی:

--ناروغ ته باید ډاډ ورکول چه دا حالت خطرناکه ندی . ناروغ ته لارښتنتوونه کیږي چه پلي وګرځي ، منا سب خواړه څخه ګټه واخلي دغوړ اومالګي څخه پرهیز وکړي اوپروتئني مواد ، ابلن شیان او کاربوهایدریت څخه ډیره ګټه واخلي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

Menopause یا د میاشتنی عادت دریدل

مینوپوز: د سن په زیا تیدو سره د مبیضي فو لیکولونو فعالیت او تعداد کمیږي ،تقریبا د ۴۰ کلنئ په حدودو کې دغه د اختلال علایم متبارز کیږي اوپه شخص کي غیر منظم خونریزئ او د استروجن د سو یې کمښت رامنځ ته کیږي .د ژوند دغه مرحلې ته Climactericدوره ویل کیږي) ۶،-۱۲ میا شتي(وروسته ددي مرحلى خخه تحیض نه واقع کیږي او Menopause ورته ویل کیږي. د مینوپوز متوسط سن ۴۵-۵۵ کلنئ دئ. مینوپوز یو فزی ولوژیک حالت دئ چه په دي حالت کي د استروجن د سویی کمښت په شدیده درجه د LH,FSHد زیاتواوالي په نتیجه کي منځ ته راځي او د مینوپوز د دوري ټول تغیرات د همدي استروجن د کاهش له سببه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلینیکي تظاهرات:

Hot flash یا د vasomotor د سیستم ناپایداری او عدم ثبات: د Climacteric او مینوپوز د د مرحلو ډیره جدی او ناراحت کوونکي علامه ده ،تقریبا ۷۵-۸۵% ښځي مصابیږي.دغه علامه د صدر او علوي اطرافو) سر،مخ،صدر،اوږې او لاسونه(د ناګهاني سره کیدل او تودیدلو څخه عبارت دئ چه کله د خوله،ضعف،دلبدي او استفراغاتو سره هم مل وي، حمله اکثرا تر ۵ دقیقو څخه لږدوام کوي او معمولا څوځلې په ورځ کي منځ ته راځي ،په شدیدو مواردو کي په خوب کی هم منځ ته راځي او د مریض د خوب د اختلال سبب ګرځي. Hot flash اکثرا وروسته له ۲-۱ کالو څخه له منځه ځي اما په ۳۵% کسانو کي تر ۵ کالو پوري هم دوام درلودلای. ددي حالت علت د الفا ادرینرجیک سیستم د فعالیت کموالئ د استروجن د هورمون دزیات کمښت او یا هم د نه شتون له امله وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

: Osteoporosis

د عظمي کتلې و کمښت ته ویل کیږي،چه په هغه کي معدني ترکیبات کمیږي) په حقیقت کي اوستیوپوروز یو کمی تغیر دي نه کیفي (زیاترینه عظمي کتله په۳۰- ۳۵ کلنئ پوري وجود لري او د هغه ځخه ورو سته هر کال کمیږي. د فقراتو عظمي نسج او د عظامو دستال نهایت د ترابیکولیر د نوع ځخه دي او د فیمور د عظم راس او عنق د کورتیکل له نوعي ځخه دي بنا هرڅه چه د مینوپوز په دوره کي لیدل کیږي داوستیوپوروز لومړئ تایپ او په لوړ سن کي) تر ۸۰ اضافه(داوستیوپوروز دوهم تایپ وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

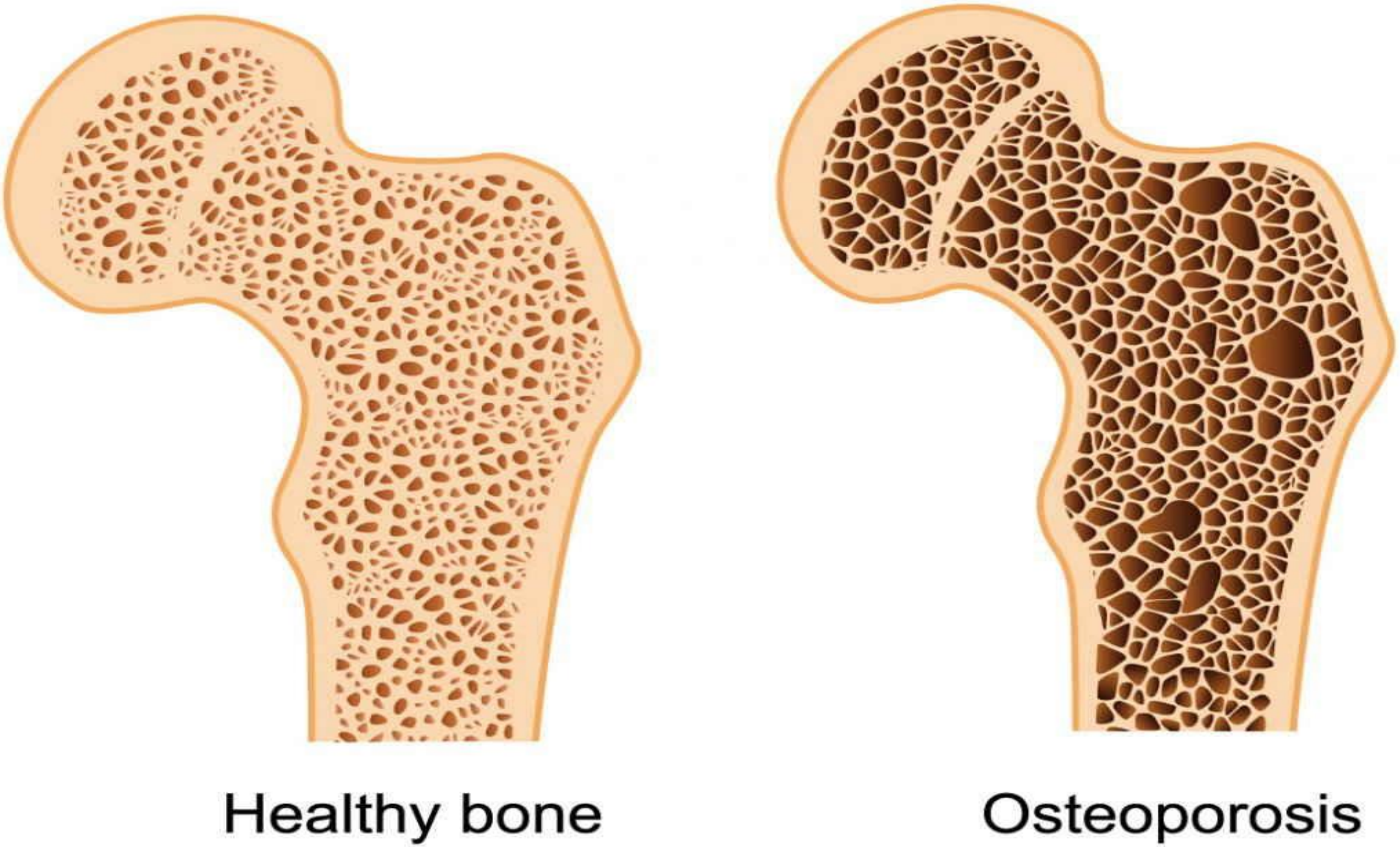

(c) ketabton.com: The Digital Library

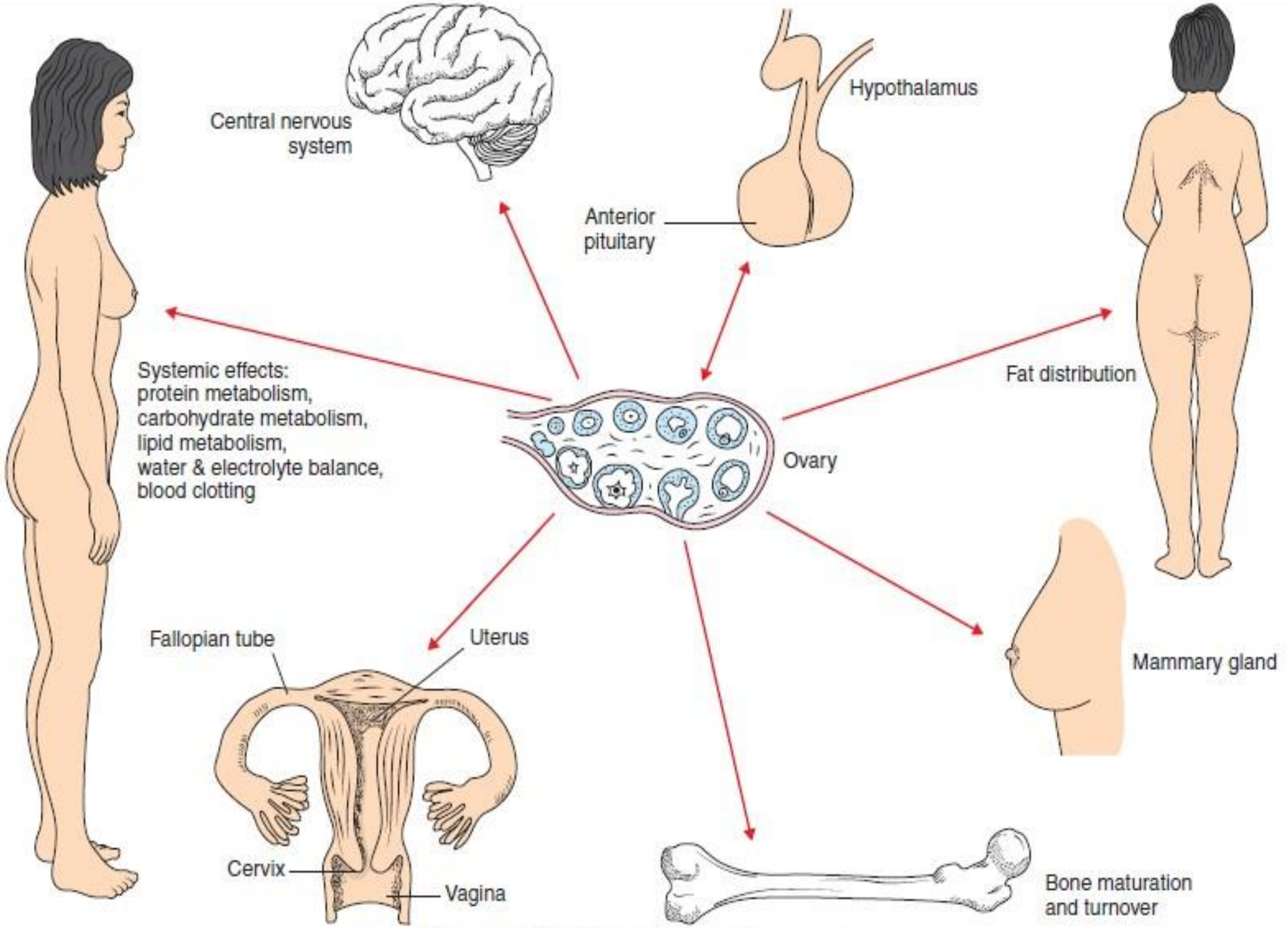

Figure 3.4 Physiological effects of oestrogen.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لاندي حالاتو کي او ستيوپوروز ډير او شديد ليدل کيږي:

۱- سپين پو ستان

۲- Early Menopause

۳- فاميلي تاريخچه

۴- د سګرټ مصروف

۵- نا مناسب غذايی رژيم) د کلسيم او ويتامين D کمښت، د کا فيين ،الکهول او پرو تين ډير استعمال(

۶- اندوکرايني اختلا لات لکه ديابت او کوشنګ سندروم

۷- د حرکت او فزيکي فعا ليت کموالئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

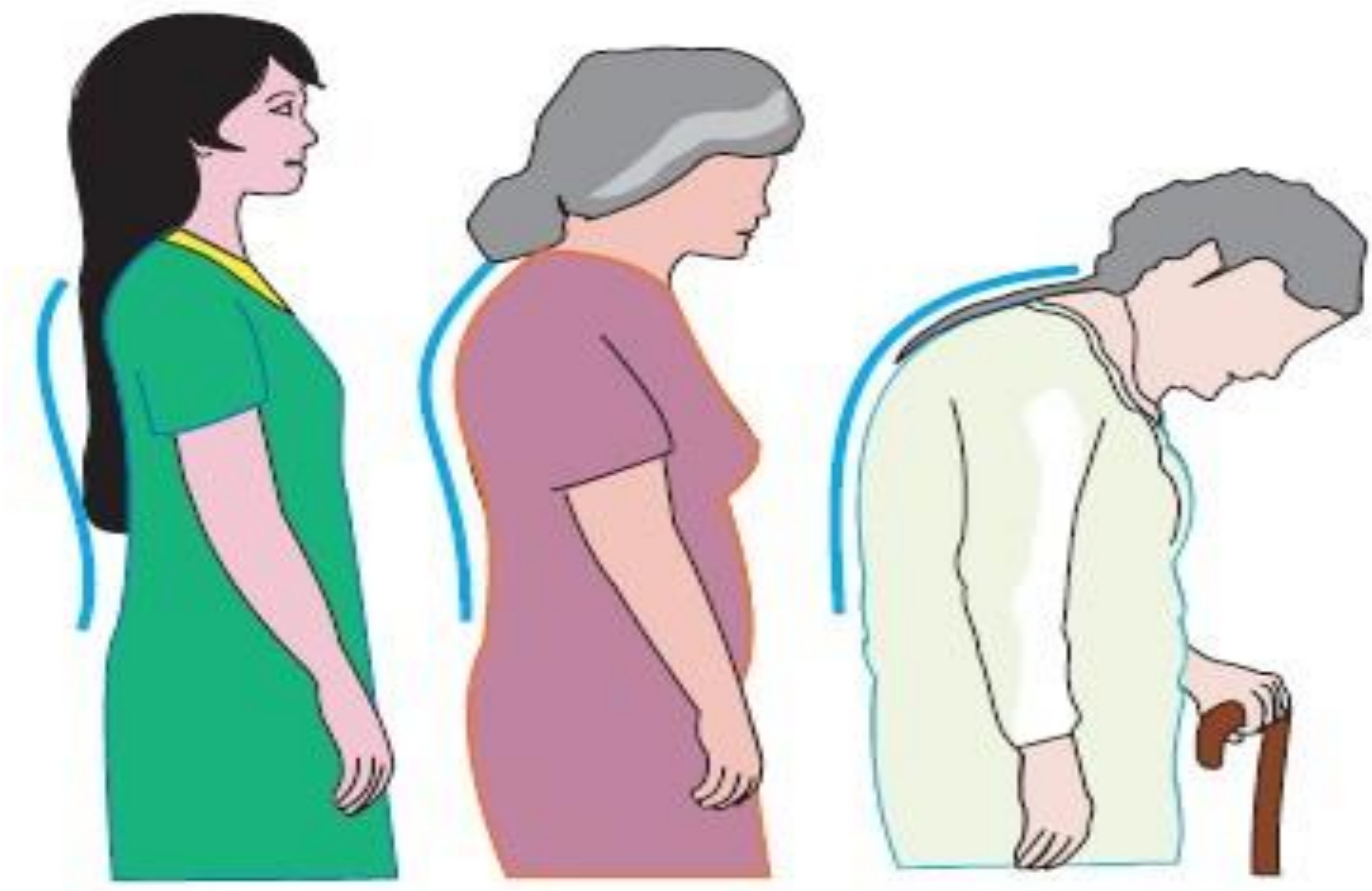

Figure 5.2 Osteoporosis of the vertebral column.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Urogenital tract:

د استروجن کمښت د مهبل د مخاط د اتروفي سبب او په نتیجه کي د اتروفیک وجینا یتس د منځ ته راتلو لامل ګرځي چه دخارش ،سوځت دردناکه مقاربت او کله هم د مهبلئ خونریزئ سره مل وي.د استروجن قطع کیدل د رحم په حمایوی انساجو.

(کي د کولاجن د الیافو د کمښت (cardinal & lig. Uterosacral باعث ګرځي او په پایله کي یی مقویت یا Tonicityکمیږي او رحم پرولپس کوي.

د جنینی له نظره د مثاني د trigon او احلیل نسج د استروجن سره تړاو لري ځکه د استروجن کمبود کولای د احلیل مخاط اترو فیک کړي او د Urinary urgencyیا د ادرار دتکرر ،سوځت او عدم اقتدار سبب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cardiovascular:

په ښځو کې ورو سته د مينوپوز څخه د مړيني کچه د قلبی وعايی آفاتو له امله کميږي، استروجن د مينوپوز په دوران کي قلبي وعايی امراض کموي علت يی د پرو ستا ګلندينونو په ميتابو ليزم کی تغيرات رامنځ ته کوي ،د پرو ستا سا يکلين د زياتوالئ او د ترومبو کسان دکمښت باعث کيږي ضمنا دمستقيم vasodilatation له امله دCVDخطرات په نسبی ډول کموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جلد:

داستروجن کمښت د کولاجن د الیافو د کمښت ،د درم د طبقي د نازکیدو اوبالاخره دبدن پر پو ست باندي د ګونجو د زیا تیدو سبب ګرځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوي:

استروجن تر دي مهاله يواځنی دوا د ه د هغو اعراضو تداوئ لپاره کوم چه د مینوپوز په دوره کي منځ ته راځي. که چیري کوم عدم استطباب موجود نه وي لکه: د ثدیی سرطانونه،اندو متریوم سرطان،کبدی حاد امراض،تحثري حاد اختلا لات او مهبلي خونریزي په نا معلومه دلیل سره ،دا ځکه چه استروجن د ثدیی د مخفي سرطانونو د زیاتوالئ سبب کیږي بنا، د کمښت لپاره باید په یو وخت کي پروجسترون هم تو صیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیري او ستیو پوروز تاسس کړي وي:

استروجن ارزان،موثر او بهتر ینه تداوي ده او که چیري استروجن مضاد استطباب وو د استروجن په عوض Calcitoninد استفادي وړ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د کافيين د مصرف کمول
- منظم فزيکی فعاليت
- د چاپيريال د حرارت درجه بايد معتدل وسا تل شياو نسبتا نازک جامي دي واغوستل.
- استروجن اصلي تداوي ده.
- که چيری استروجن مضاد استطباب وي او د ويني فشار هم لوړ وي د adrenergic alpha2 اګونست لکه ميتايل دوپا څخه استفاده کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو د تناسلي غړو انتانات
Infection of Reproductive Organs

د فرج التهاب یا Vulvitis :

دفرج جلد کيدلاي چه په ټولو جلدي ناروغيو اخته همدارنګه دفرج جلد اکثراَ په مخرش موادلکه دتحيض ددوري افرازات ، دمهبل افرازات ، ادرار او غايطه موادو سره مخامخ دی چه دفرج دجلدي ناروغيو لپاره ډيره ښه زمينه جوړوي ، همدارنګه دتنګو زيرجامو اغو ستل او ډير تنګ پطلون اغو ستل ، دځيني صابونانو ا ستعمال ، دعطر لرونکو پودرو ا ستعمال او ځيني اسپري ګاني همدارنګه دتناسلي ناحيي ډير رطوبت اودتنګو کاليو اغوستل ، همدارنګه چاغښت اودشخصي حفظ الصحي نه مراعات کول دفرج دالتهاب سبب او دناروغۍ مساعد کوونکی فکتورونه بلل کيږي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دناروغۍ اصلي اعراض عبارت دي له : دفرج خارش اوسوزش څخه

دفرج خارش کیدلاي چه دعمومي ناروغۍ دیابیت Leukemia اویرقان له امله هم رامنځته سی ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه او د نرسنګ کړنی:

ناروغ ته لارښ وونه کيږي چه شخصي حفظ الصحه مراعات کړي خپل زير پوښونه هره ورځ تبديل اوپاک پريولي . دعطر لرونکو اومخرش صابون داستعمال څخه ډډه وکړي دالتهاب اود درد دکمښت لپاره Sitz bath يا بيحس کونکی کريم اويا دالتهاب ضد درمل څخه ګټه اخيستل کيږي اودورځي دوه – دري پلا فرج بايد په پاکو اوبو پريولل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهبل التهاب یا Vaginitis

مختلف عوامل دمهبل دمونتن کیدو سبب ګرځي لکه Herpes, Moniliasis, Condidiasis, Trichomonase او تومورونه.دمهبل دالتهاب په وخت کي دمهبل افرازات زیاتیږي اودمهبل دخارش او سوزش سبب ګرځي . کله په نورمال حالت کي سپین شفاف افرازات په مهبل کي دمیاشتنۍ عادت نه مخکی او وروسته لیدل کیږي چه باید دمهبل دالتهاب سره غلط نشي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه او د نرسنګ کړنی:

ناروغ ته لاربښونه کیږي چه شخصي حفظ الصحه مراعات کړي ، زیر پوښونه هره ورځ تبدیل اوپاک پریولي ، دناروغۍ تر شفا کیدو دجنسي تماس څخه ډډه وکړی اوداړتیا په صورت کي دانتي بیوتي واژینال کریم او یا تابلیت څخه کار اخیستل کیږي . د میاشتنۍ عادت په وخت د واژینال تامپون څخه استفاده کول ډیر ښه کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهبل اتروفيك التهاب : Atrophic Vaginitis

دا ډول التهاب خصوصاً دHysterectomy ښځه وروسته چه تخمدانونه هم ليري شوي وي اويا شعاعي درملني ښځه وروسته ليدل کيږي ځکه هغه مخاطي غشا چه دا ستروجن ترتاثير لاندي فعاليت کوي دهورمونو دکمښت ښځه وروسته پدغه ناروغۍ اخته کوي داناروغۍ يوازي په مهبل پوري محدود ندی بلکه دښځي دخارجي تناسلي غړي دالتهاب سبب کيدلاي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعراض :-

افرازات ، سوزش ، اودمهبل دناحيي دردځخه عبارت دی . افرازات لږ نری رقيق وينه لرونکی او خړنګه وی چه دهغه نسج مقاومت نلري نوځکه نژديکت دردناکه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه اودنرسنګ کړنی

ددغه ناروغۍ درملنه داستروژن دتطبيق اوموضعي استعمل څخه عبارت دی ځيني استروژن مهبلي کريم ديوي اوونۍ لپاره په ورځ کي 3- 2 ځلي بايد استعمال . ناروغ ته بايد لاربنوونه وسی چه دهرډول تخريش کوونکو اوتنبه کوونکو موادو داستعمال څخه ډډه وکړي زيرپوښ جامي بايد نرمي اوپراخي وي اوهره ورځ بايد تبديل او پاکی پريولل سی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Candidiasis

د دغه مرض عامل فنګسونه دي دیابیت او حاملګي دهغه مساعد کوونکی عوامل بلل کیږي هغه ښځې چه په مینوپوز کي قرار لري ډیر لیدل کیږي دویتامینونو کمبود خصوصاَ VitB Complex ، کمخوني ، چاغوالی ، خوارځواکي ، رطوبت ، ډیره خوله کول او دحاملګی ضد دوا استعمال کولاي   چه دا ناروغی منځته راوړي . دمرض عامل دلاسونو ، دستمال ، جنسي مقاربت ، چټل لباس او ناپاکو سامان آلاتو پواسطه انتقال کولاي   . افرازات سپین یا لږ ژړ وزمه وي په اکثره واقعاتو کي دمهبل افرازات لږ او داوبو په شکل وي دمریض عمده شکایات عبارت دي له : ډیر خارش ، دمهبل او فرج سوزش ښخه   ، کله هم دا اعراض دومره شدیده وي چه دناروغ دخوب خنډ ګرځي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه او د نرسنګ کړنی:

ددرملني لپاره دفنګس ضد مهبلي کريمونو څخه استفاده کوو دحامله ګۍ په دوران کي دمرض درملنه يو لږ څه مشکل دی اويوازي ناروغ ته تسکين ورکول کيږي اودولادت تر وخته پوري ادامه مومي ، که دفرج خارش کوم زخم پيدا کړی و بايد سوړ کمپرس او انتي هستامين دخولي له لاري ناروغ ته ورکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

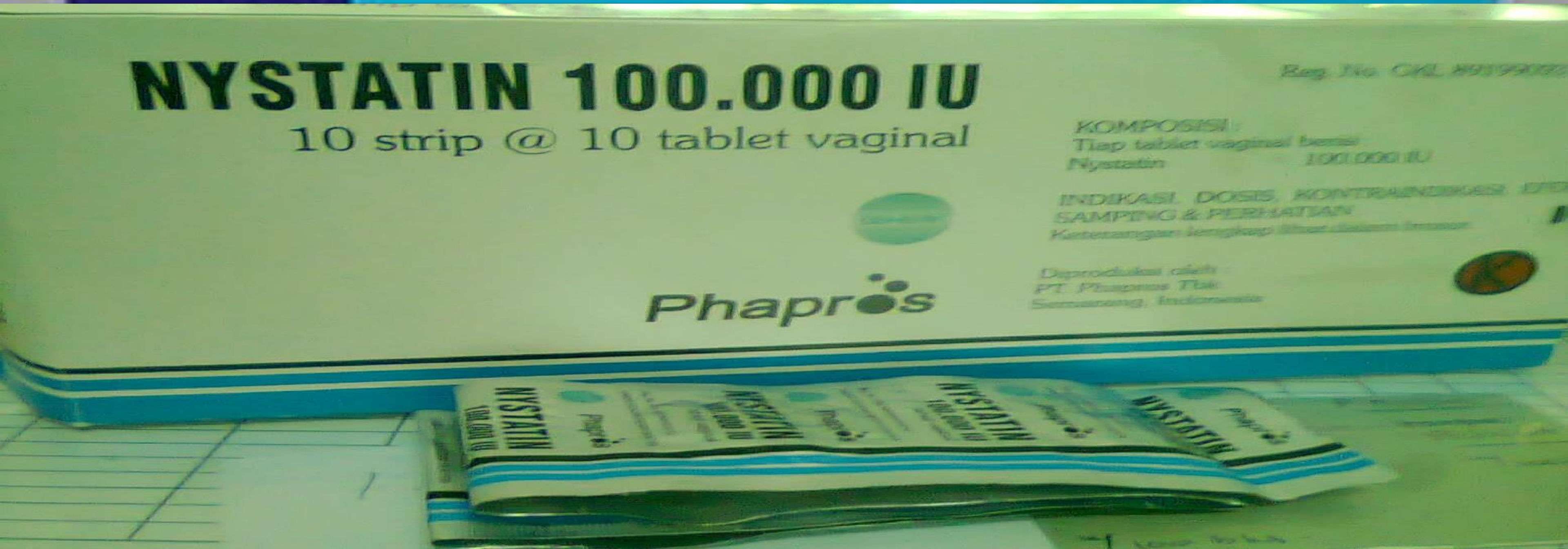

(c) ketabton.com: The Digital Library

Trichomonasis

د شايع يا معمول ناروغيو له جملي څخه دی او اکثراَ کوم اعراض او علايم نه ښيي ، کيدلاي چه نارينه هم اخته کړي دمريض عمده شکايات دمهبلي افرازاتو ، درد ، سوزش ، خارش، او دمقاربت په وخت کي د درد احساس څخه دی . دناروغی عامل : چټل سامان آلاتو استعمال ، چټل دستمال ، اودجنسي مقاربت پواسطه انتقال مومي . دمهبل کتل او داسپيکولوم داخلول په مهبل کي دردناکه وي او ناروغ دسردرد ، دملا دناحيي ددرد او دحوصلي د دردونو څخه شکايت لري . دمرض عامل يو پروتوزوا دTrichomonas پنامه دی او دميکروسکوپ پواسطه دليدلو وړ دی . هغه نارينه چه پدغه ناروغی اخته وي دمرض دناقل په حيث پيژنو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

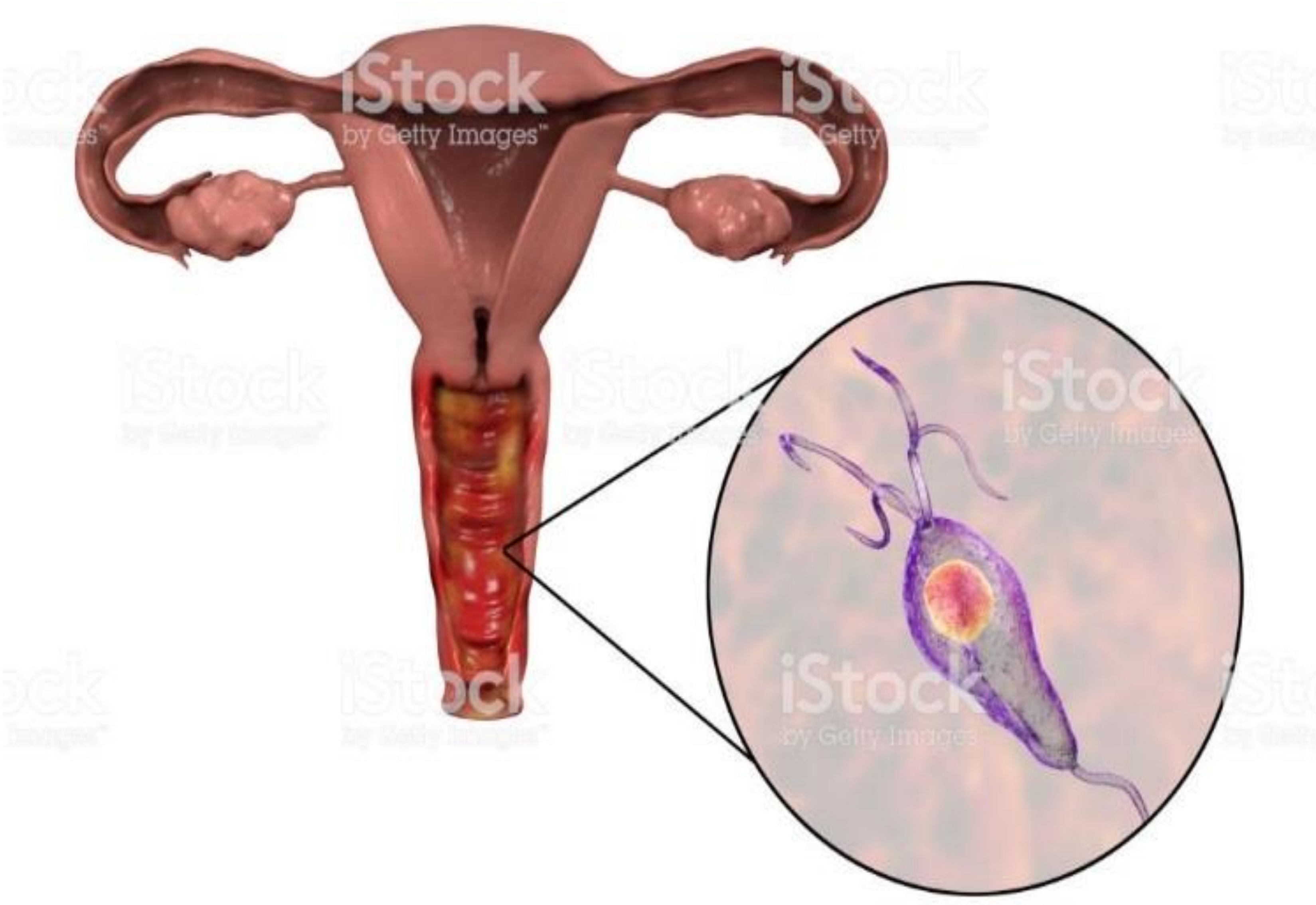

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه او دنرسنګ کړنی:

څرنګه چه دمرض عامل دښځي او نارینه پواسطه انتقال مومي نو باید دواړه یو ځاي تداوي او دجنسي مقاربت څخه ډډه وکړی دارتیا په وخت کي دکاندم څخه استفاده وسی ، انتخابي دوا Metronidazol دی دناروغی دمخنیوي لپاره روغتیائي تعلیمات ډیر مهم دی اوناروغ ته لاربنونه کیږي چه خپل حفظ الصحه پاکه وساتی او دچټلو شیانو داستعمال څخه په مهبل کي ډډه وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

Infertility یا عقامت

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعریف:

كه چيري يوه ښځه اوميړه يو كال ورو سته له واده څخه په دا سي حال كي چه منظم جنسي مقاربت لري او د هيڅ ډول كانتراسپتيفونو څخه هم استفاده نه كوي مګر بيا هم اولاد ونه لري ورته عقامت يا Infertilityويل كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شنډتوب
Sterility

تعریف: که چیرې سپرم اوتخمه په هیڅ ډول نه سی سره یوځای کیدلای اوددوی یوځای کیدل ناممکنه وی شنډتوب بلل کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

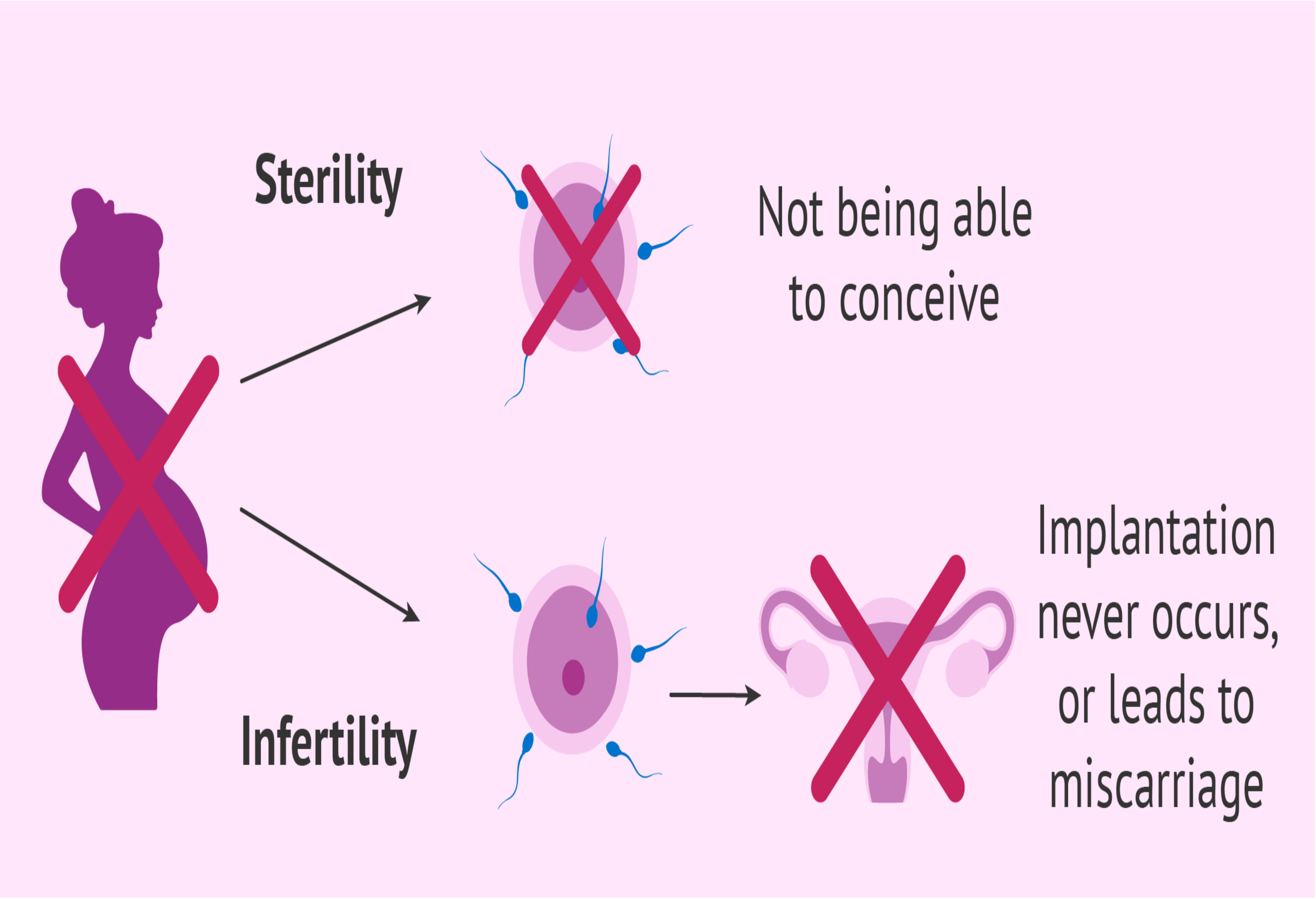

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقامت یو صحی مهم ستونزه ده چه نارینه او ښځینه په مساوي ډول متاثره کوي. ددي لپاره چه القاح صورت ونیسي نا رینه باید سپرم تولید کړي چه سالم وي،مقدار یی ډیر وي او په مهبل کی انتقال ،همدارنګه ښځه باید سالم تخمه تولید کړي ،د رحم د عنق مخاطي غشا باید سالم وي تر څو سپرم و رحم ته داخل کړي ،برعلاوه ښځه باید سالم نفیرونه ولري چه انسداد ونه لري تر څو تخمي ته د عبو ر اجازه د تخمدان څخه و رحم ته ورکړي بالاخره ښځه با يد سالم رحم ولري ترڅو القاح شوي تخمه غرس کړي او د ولادت تر مهاله پوري ورته وده او انکشاف ورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقامت ډولونه: عقامت دوه ډوله لري:

ابتدایی عقامت: هغه زوج ته ویل کیږي چه ښځه یی هیڅکله حمل نه وي اخستئ.

ثانوي عقامت: هغه زوج ته ویل کیږي کوم چه یو یا څو او لاده لري مګر د بل او لاد د درلودلوقدرت نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مساعد كوونكي فكتورونه:

مخكي له دي ځخه چه د عقامت پراسبابو باندي بحث وکړو پر هغو فكتورونو باندي په لاندي ډول بحث كوو كوم چه په عقامت كي مهم رول لري:

(c) ketabton.com: The Digital Library

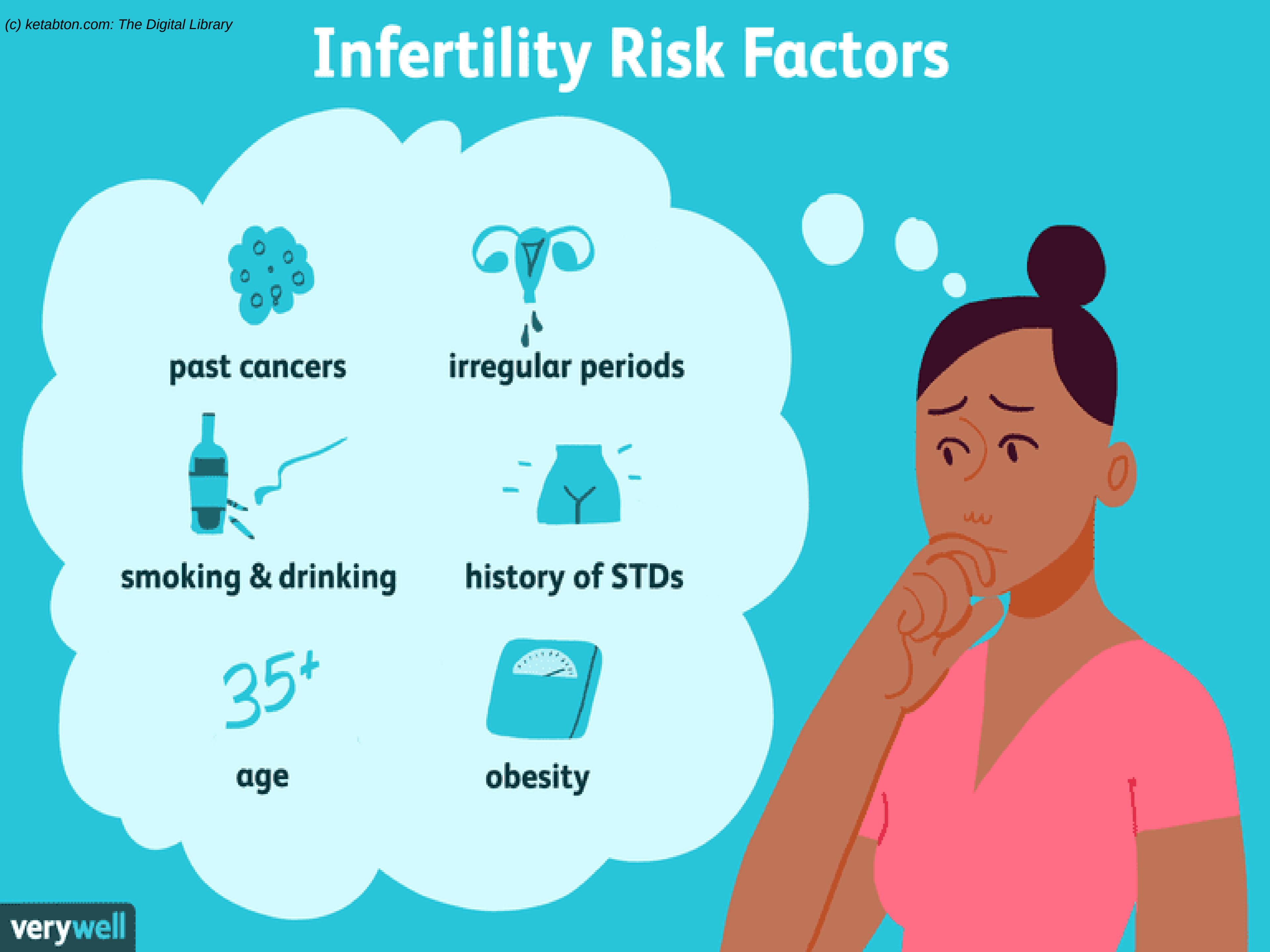

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱-عمر: په ځوانو ښځو کي چانس د حمل زيات وي دا ځکه چه د مينوپوز څخه مخکي اکثرا څوتحيضي سيکلونه غير تبيضي وي او د حمل امکان وجود نه لري.

۲- پس له ۳۵ کلني څخه په نارينه کي د اندروجنونو هورمونونو د سويې د کمښت له امله سپرماتو جنيز لږيږي ،او د ښځي د حمل چانس کميږي.

۳- تغذي او صحي وضعيت: يوه اندازه پر سپرماتو جنيز باندي ر ول لري ،په چاغو ښځو کي د تبيض د کمښت له امله چانس د حمل کم وي.

۴- سايکولوژيک فکتورونه: اضطراب او روحى شديد فشارونه مهم رول درلودلاى او د يو لړ تغيراتو سبب په نيورو اندوکراين سيستم کى کيږي کوم چه تبيض او سپرماتوجنيز کنترولوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقامت اسباب:

په عمومي ډول د عقامت اسباب په دوه ډوله ویشل کیږي:

۱- په ښځو پوري مربوط اسباب

۲- په نارینه پوري مربوط اسباب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقامت اسباب په بنځو کي:

- د تبیض عدم کفایه
- د نفیرونو بندش یا انسداد چه عمده سبب یی PIDوي.
- هایپو تایروایدیزم
- دیابت یا د شکر مریضي
- داخل رحمي التصاقات د تروما له امله کوم چه د متعددو کورتاژونو په نتیجه کی منځ ته راځي.
- اندو متریوزس
- د سرویکس د مخاط په وظیفه کي خرابوالئ
- مایوما) فبروما(
- د رحم د عنق د افرازاتو عدم کفایه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقامت اسباب په نارینه کي:

- د سپرماتو جنیز په عمل کی نقصان اکثرا په نارینه کي د عقامت سبب جوړوي
- د منوي مایع ضعیف کیفیت او د منی مایع د ذخیره کولو عدم توانایی په مهبل کي.
- په ځینی نارینه په منوي مایع کي د سپرمونو تعداد کم وي او یا د فعالیت له نظره سپرمونه غیر متحرک وي او یا هم مني ډیر غلیظ او یا هم ډیر رقیق وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مني د کيفيت د ضعيفوالي اسباب:

فزيکي فکتورونه لکه لوړ حرارت،د تنګو نيکرونو اغو ستل ،په دوامداره توګه د بخاري او يا هم تنور په ځنګ کار کول ،مستقيه جرحه د خصييو پر ناحيه ،سګرټ څکول،د الکولي مشروباتو استعمالول،هيروپين،کوکاين ،STIs امراض لکه :ګونوريا او طولاني امراض لکه کله چرک(Mump) وروسته د بلوغ څخه .د خصيې عدم نزول په سفن کي ،ډير کوچني او غير نورمال خصيې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عقامت تشخیص او معاینات:

په عمومي توګه په عقامت کي باید ښځه او میړه دواړه معا یناتونه تر سره کړي. په ښځو کي د تحیض تاریخچه،نسا یی مخکني امراض او د تغذي حالت وپو ښتل.

په نارینه کي Erectionد Ejaculationنوعیت، د orichitis مخکني تاریخچه او جنسي امراض وپو ښتل.

فزیکي معاینات په ښځو کي د حو صلې معا ینه او په نار ینه کي د خصیی معاینات دي د سو شکل او جسامت له نظره،د Hernia, Varicoceleموجودیت وڅیړل ،سربیره پردي د دوي لپاره لاندي **معا ینات هم با ید اجرا:**

(c) ketabton.com: The Digital Library

- Semen analysis
- دتبیض لپاره تست
- Test for potency
- Cervical compatibility
- Post coital test
- د پرولکتین د سو يې تعینول په سیروم کي
- د اندومتریوم بیو پسی او هستولوژیک معا ینات

(c) ketabton.com: The Digital Library

PCT

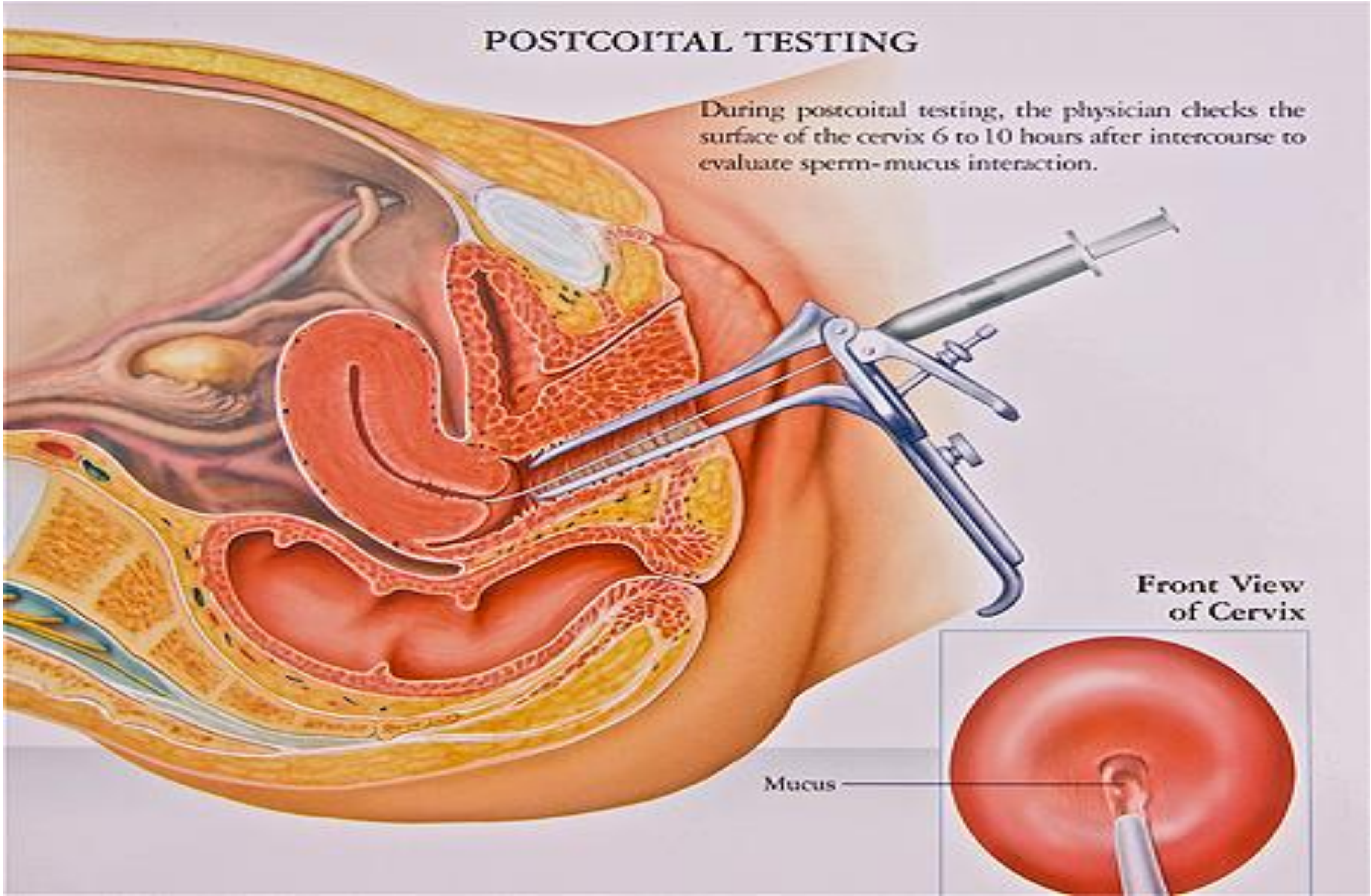

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Semen analysis

د سپرم د معا ينې لپاره عمده ټکي په لاندي ډول دي:
کله چه غواړو سيمين معا ينه کړو بايد مريض دري ورځي مخکي جنسي عمل يی نه وي تر سره کړئ.

کله چه سيمين دمعاينې لپاره اخستل کيږي با يد د ۱-۲ ساعتو په جريان کي معاينه.

د ښه نتيجې لپاره بايد سيمين دوه،دري ځلې معا ينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انتي بادي سپرم تعينول:

که چيري د مريض په سيروم کي انتي بادي سپرم موجود وي په نتيجه کي يی کله چه سپرم د سرويکس د مخاط سره په تماس کيږي،غير متحرک کيږي او القاح صورت نه نيسي.هغه تست چه په دي هدف اجراکيږی Mixed agglutination reaction . نوميږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

	Semen analysis	
1	Volumes	2-6.5cc
2	Liquefaction	Complete in 30 min
3	Count	20-30milliom/ml
4	Mortality	60% in first hour
5	Abnormal form	≤ 30%
6	WBC	Nil
7	RBC	Nil
8	Fructose	+ +

(c) ketabton.com: The Digital Library

تست د تبیض د معلومولو لپاره:

د تبیض د معلومولو لپاره لاندي معاینات ترسره کیږي:

- **د حرارت د درجې تعینول:** دخوب ځخه د ویښیدو ورو سته مخکي له دي چه د بستر ځخه ولاړه د خانم د بدن د حرارت درجه دي تعین، که چیري دبدن د حرارت درجه د تحیض په ځوارلسمه ورځ 5.0 لوړه شوي وي پر تبیض دلالت کوي.
- **د رحم د عنق د مخاط معا ینه:** چه د تبیض پر مهال د سرویکس افرازات ډیر او رقیق وي.

د خانم د ویني سمپل د سایکل په لو تیال فیز کي واخستل، که چیري د پروجسترون مقدار 5mg/ml او یا تر هغه پورته وو پر تبیض یا Ovulation دلالت کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تداوي:

۱- د غیر تبیضي سایکل تداوي: clomiphene 50mg تابلیت څخه استفاده کیږي چه انتي استروجنیک او یا خفیف استروجنیک خاصیت لري د یو منفي فید بک په شکل پر هایپو تلاموس اثر کوي او د FSHاوLHد افراز سبب ګرځي.

۲- د هایپر پرولکتینیمیا تداوي:د بروموکرپتین د 2.5mgتابلیتونو څخه استفاده کیږي،یو هفته وروسته 2.5mgاضافه کیږي او بالاخره 7.5mgته رسیږي ،تداوي تر ۱۲ میاشتو پوري تر څو چه د پرو لاکتین سویه نورمال حد ته رسیږي ادامه ورکول کیږي.

۳که چیري نتیجه مثبت نه وو د Salpingostomy,salpingolysis &Tubal anastomosis:د **نفیرونو د بندش تداوي**.- څخه استفاده کیږي IVF(Invitro fertilization)

(c) ketabton.com: The Digital Library

:Vaginal Fistula

تعریف :فیستول دهغه غیر طبیعي منفذ څخه عبارت دی چه دبطن داخلي احشا او هغه غړو چه دبدن دخارجي برخي سره ارتباط ولري د ښځو په تناسلي سیستم کي دوه مهم فیستولونه موجود دی:

a – Vesico Vaginal: --پدغه حالت کي فیستول یا منفذ دمثاني او مهبل په منځ کي واقع وي

b – Recto Vaginal: -- چه منفذ درکتوم او مهبل په منځ کي واقع شوی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه اودنرسنګ کړنی

ددغه ناروغۍ درملنه جراحي عمليات دی چه دمنفذ غير طبيعي لاره بنديږي . نرس ناروغ ته لارښتتوونه کوي چه خپل شتتخصيتت روغتيا ستتاتني ته پاملرنه وکړي او په دوامداره ډول د Sitz Bath څخه استفاده وکړي اودبدبوئي دليري کولو لپاره دخوشبو سپري څخه استفاده وکړي او هره ورځ بايد ناروغ خپل زير پوښونه تبديل او پاک پريولي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

: Cystocele/ Rectocele

مثاني کښته کیدل دمهبل دجوف خواته چه عموماَ دبلاربښت او ولادت له کبله منځته راځي اودسن په زیاتیدو داحالت زیات کیږي . په ځوان مولتي پارMultipar ښتځوکي اوهمدارنګه دمینوپوز دستن نه مخ هم ممکن ولیدل رکتوستل اودعجان ښیري کیدل ممکن دولادت په وخت کي دحوصلي انساجو اوعضلاتو په ناحیه کي واقع . رکتوسل دمهبل لاندي عضلاتو ښیري کیدل ښخه عبارت دی چه کولاي درکتوم دراوتلو سبب که دا ښیري کیدل زیات کي دلاي چه تر مقعدي اسفکتر پوري دوام وکړي .په سیستو سل کي ناروغه دډیر ادرار احساس اودادرار په ټینګولو کي کمزوري پیداکوي په رکتوسل کي دنورو اعراضو سربیره دګازاتو غیر ارادي خارجیدل او غایطه مواد په خپله په غیرا رادي شکل دمقعد ښخه راوزي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درملنه او دنرسنګ کړنی :

دحوصلي عضلاتو دتقوئي لپاره دKegel دتمريناتو څخه استفاده کوو (Kegel) هغه عالم دی چه دغه تمرينات ئي کشف کړيدی پدغه تمريناتو کي دحوص لي عض لات دحوص لي دهډوکي سره موښ تی وي او ديوه چوکی په ډول کارکوي اودحوص لي غړي محفوظ س اتي. ددغه عض لاتو دتقوئي لپاره بايد ښ ځه خپل ادرار يوپلا ودروي او بيا جريان ورکړي او دغه کار څوځلي تکرار کړي د Kegel تمرين ډيري ګټي لري او دحوصتتلي غړو دپرولپس څخه مخنيوی کوي . داړتيا په وخت کي ددغه اختلالاتودليري کولو لپاره دجراحي عمليي څخه کاراخيستل کيږي .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library